

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců JUDr. Miroslavy Honusové a JUDr. Petra Hlušíka, Ph.D. ve věci

žalobce: **Bystroň Facility s.r.o.**
sídlem Bieblova 406/6, Moravská Ostrava, 702 00 Ostrava
zastoupený advokátem Mgr. Michalem Machkem
sídlem Dlouhá 3355/6, 702 00 Ostrava

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení – pracoviště Ostrava**
sídlem Zelená 3158/34a, 702 00 Ostrava

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 25. 1. 2022 č. j. 48000/001085/22/020/SA, ve věci dlužného pojistného

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou doručenou zdejšímu soudu dne 1. 4. 2022 se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 25. 1. 2022 č. j. 48000/001085/22/020/SA (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzen platební výměr Okresní správy sociálního zabezpečení Ostrava (dále jen „OSSZ“) ze dne 30. 11. 2021 č. j. 48008/377643/21/010/RI (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), jímž bylo žalobci uloženo uhradit dlužné pojistné ve výši 658 653 Kč a dopočtené penále za dlužné pojistné ve výši 153 713 Kč, celkem tedy 812 366 Kč.
2. Žalobce v žalobě namítl, že považuje napadené i prvostupňové rozhodnutí za nezákonná z důvodu nesprávné interpretace § 2 odst. 1 písm. b) a c) zákona č. 300/2020 Sb., o prominutí pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti placeného některými zaměstnavateli jako poplatníky v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020 a o změně zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o prominutí pojistného“) a z důvodu nezákonného rozšíření podmínek pro přiznání nároku na prominutí pojistného. Předmětný zákon dle žalobce nestanoví jako nezbytnost mít v porovnávacím období zaměstnance, nýbrž bere měsíc březen 2020 jako ukazatel toho, že bude dosaženo smyslu a účelu daného zákona. Z důvodové zprávy citované normy vyplývá následující: *„Základní podmínkou pro tuto pomoc zaměstnavatelům je, že zaměstnavatel výrazně nesnížil v tomto ekonomicky nepříznivém období zaměstnanost a zároveň nesnížil objem mezd poskytovaných svým zaměstnancům (ne o více než 10 % oproti stavu v březnu 2020). Podporuje se tím zachování zaměstnanosti na začátku období po uvolnění striktních opatření proti šíření nákazy novým koronavirem.“* K písmenu b) pak uvádí, že: *„Program podpory zaměstnavatelů má za primární cíl udržet co nejvyšší zaměstnanost, která pak bude přispívat k obnovení ekonomického růstu. Navrhuje se proto udržení zaměstnanosti alespoň na úrovni 90 % stavu před pandemií; výchozím měsícem pro porovnávání počtu zaměstnanců bude březen 2020.“* A k písmenu c) mimo jiné: *„Tato podmínka sleduje udržení přibližné mzdové úrovně, tj. prominutí pojistného se bude týkat těch zaměstnavatelů, u nichž došlo jen k nízkému, tj. nejvýše 10ti procentnímu poklesu mezd.“* Dle žalobce je tak zřejmé, že smyslem zákona o prominutí pojistného je finanční pomoc zaměstnavatelům, která zajistí, že v daném období nedojde celorepublikově ke snížení zaměstnanosti a zároveň ke snížení objemu mezd vyplácených zaměstnancům. Podle žalobce nárok na prominutí pojistného nelze zaměstnavateli odeprít pouze z důvodu, že neměl v měsíci březnu 2020 žádné zaměstnance. Žalobce sice v březnu 2020 ještě nebyl evidován jako zaměstnavatel a stal se jím až v dubnu 2020, kdy přijal do pracovního poměru první zaměstnance, nedošlo však u něj ke snížení zaměstnanosti a ke snížení objemu mezd, naopak zaměstnanost byla navýšena. Pokud tak žalobce v měsíci březnu 2020 nezaměstnával žádné osoby a v následujících měsících ano, je zřejmé, že bylo dosaženo smyslu a účelu zákona o prominutí pojistného, když zaměstnanost se nesnížila, naopak se zvýšila. Žalobce dále uvedl ke stanovisku žalované v napadeném rozhodnutí, že *„nulová hodnota nemůže být základem pro výpočet procentní hodnoty“*, že je nepovažuje za příléhavé, jelikož vede k absurdní situaci, kdy zaměstnavatel, který bude k datu 1. 3. 2020 evidovat 1 zaměstnance, a který přijme v následujícím měsíci do pracovního poměru dalších 10 (nebo i více) zaměstnanců, bude mít na prominutí pojistného nárok, kdežto žalobce, který neměl žádného zaměstnance a následně přijme stejné množství zaměstnanců jako v uvedeném příkladu, nikoliv. Tento postup povede k zásadnímu znevýhodnění žalobce oproti ostatním zaměstnavatelům, což žalobce považuje za nezákonné.

3. Žalovaná ve svém vyjádření plně odkázala na odůvodnění napadeného rozhodnutí a dále uvedla, že při svém rozhodování rovněž vycházela z důvodové zprávy k zákonu o prominutí pojistného. Dle žalované je základní podmínkou pro získání výhody prominutí pojistného za červen až srpen 2020 skutečnost, že zaměstnavatel výrazně nesnížil v tomto ekonomicky nepříznivém období zaměstnanost a zároveň nesnížil objem mezd poskytovaných svým zaměstnancům, čímž došlo k podpoře zaměstnanosti na začátku období po uvolnění restriktivních opatření proti šíření nákazy koronavirem v roce 2020. Dle žalované je právní úprava zákona o prominutí pojistného postavena na podpoře zachování zaměstnání u osob s trvalými příjmy ze zaměstnání, kdy za takové osoby se považují zaměstnanci v pracovním poměru, který zakládá účast na nemocenském pojištění. Žalovaná má za to, že program podpory zaměstnavatelů měl za primární cíl udržet co nejvyšší zaměstnanost, která měla být nápomocná k obnovení ekonomického růstu a bylo tak navrženo udržení zaměstnanosti alespoň na úrovni 90 % stavu před pandemií v roce 2020. Dle žalované proto byla jako podmínka pro prominutí pojistného stanovena skutečnost, že úhrn vyměřovacích základů zaměstnanců v pracovním poměru za kalendářní měsíce červen, červenec a srpen 2020 činil alespoň 90 % úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců v pracovním poměru za březen 2020. K tomu je v důvodové zprávě citovaného zákona uvedeno, že nárok na prominutí pojistného se týká těch zaměstnavatelů, u nichž došlo jen k nízkému, tj. nejvýše 10 % poklesu mezd. Z důvodové zprávy je tak dle žalované zřejmé, že podpora zaměstnavatelů vyplývající ze zákona o prominutí pojistného se týká zaměstnavatelů, kteří zaměstnance zaměstnávali v roce 2020 v době přijetí restrikcí z důvodu pandemie COVID 19 (březen) a rovněž v období po jejich uvolnění (červen až srpen 2020). Proto dle žalované jako podmínky pro prominutí pojistného za uvedené období bylo nastaveno srovnání 90 % počtu zaměstnanců v pracovním poměru účastných nemocenského pojištění ke dni 31. 3. 2020 a k 30. 6. 2020, 31. 7. 2020 a 31. 8. 2020, což platilo i v oblasti odměňování zaměstnanců v pracovním poměru. Žalovaná má za to, že výhody prominutí pojistného nelze poskytnout zaměstnavateli, který nezaměstnával v době zavedení restrikcí v souvislosti s pandemií v březnu 2020 zaměstnance v trvalém pracovním poměru s účastí na nemocenském pojištění. Rovněž v postupu při vyčíslení nedoplatku na pojistném v měsíci květnu 2021 ve výši 282 Kč, který vznikl poskytnutím karanténního příspěvku zaměstnanci J. S. v nesprávné výši, žalovaná neshledala pochybení. Žalovaná tak navrhla žalobu zamítnout.
4. Žalobce v reakci na vyjádření žalované podáním doručeným krajskému soudu dne 6. 6. 2022 pouze zdůraznil podstatné body své žaloby.
5. Krajský soud ve věci již jednou rozhodl rozsudkem ze dne 12. 10. 2023 č. j. 22 Ad 8/2022-27, kterým napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Tento rozsudek byl zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 13. 8. 2024 č. j. 10 Ads 304/2023 (dále též „kasační rozsudek“) a věc byla vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení se závazným právním názorem.
6. V dalším řízení krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, přičemž byl vázán skutkovým a právním stavem, který zde byl v době jeho vydání, a rozsahem žalobních tvrzení (§ 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění – dále jen „s. ř. s.“).
7. Z obsahu správních spisů soud zjistil, že žalobce, který vznikl dne 15. 11. 2019 a jako zaměstnavatel je evidován od 1. 4. 2020, uplatnil nárok na prominutí pojistného (resp. snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele) ve smyslu zákona o prominutí pojistného za měsíce červen, červenec a srpen 2020. Soudu je ze spisové dokumentace známo, že ve dnech 6. 9.

2021, 9. 9. 2021, 14. 10. 2021 a 20. 10. 2021 proběhla u žalobce kontrola plnění jeho povinností jako zaměstnavatele v oblasti nemocenského pojištění, důchodového pojištění a odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, kterou bylo zjištěno, že zaměstnavatel za kalendářní měsíce červen 2020, červenec 2020 a srpen 2020 uplatnil na předepsaném tiskopisu „Přehled o výši pojistného“ snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele dle zákona o prominutí pojistného. Podle výsledku kontroly žalobci nevznikl nárok na prominutí pojistného, neboť nesplnil podmínky uvedené v § 2 odst. 1 písm. b) a c) zákona o prominutí pojistného. Z tohoto důvodu vznikl nedoplatek na pojistném za zaměstnavatele ve výši 660 249 Kč. Dále bylo kontrolou zjištěno, že žalobce v měsíci únoru 2021 zahrnul do vyměřovacího základu pro odvod pojistného na sociální zabezpečení zúčtované příjmy Ing. D. K. (3 000 Kč) a Ing. D. H. (3 000 Kč), kdy však tyto příjmy neměly být zahrnuty do vyměřovacího základu pro odvod pojistného, neboť jmenovaní zaměstnanci vykonávali zaměstnání malého rozsahu a v tomto měsíci nedosáhli rozhodného příjmu pro účast na nemocenském pojištění. V měsíci únoru 2021 vznikl přeplatek na pojistném ve výši 1 878 Kč. Konečně v měsíci květnu 2021 bylo zjištěno, že žalobce poskytl zaměstnanci J. S. karanténní příspěvek ve výši 1.110 Kč, který zároveň od vykázaného pojistného v přehledu o výši pojistného za měsíc květen 2021 odečetl. OSSZ zjistila, že žalobce při poskytnutí tohoto příspěvku nepostupoval v souladu s platnou právní úpravou, neboť neprovedl snížení jeho výše o 214 Kč. Vzhledem k tomu, že žalobce nezahrnul tuto částku do vyměřovacího základu pro odvod pojistného na sociální zabezpečení zaměstnance i zaměstnavatele, došlo k nedoplatku na pojistném ve výši 67 Kč a současně odečtem nesprávné výše karanténního příspěvku od pojistného došlo k nedoplatku na pojistném ve výši 215 Kč, celkově tedy v květnu 2021 nedoplatek na pojistném činil 282 Kč. Žalobce proti kontrolnímu zjištění brojil námitkami, které prvostupňový správní orgán jako nedůvodné zamítl opět s odůvodněním, že žalobce nesplnil podmínky v § 2 odst. 1 písm. b) a c) zákona o prominutí pojistného. Krajský soud dále ze správního spisu zjistil, že zaměstnanci jsou u žalobce evidováni ke dni 1. 4. 2021. OSSZ následně žalobce vyrozuměla o možnosti vyjádřit se k podkladům pro vydání platebního výměru. Žalobce svého práva využil a ve vyjádření setrval na tom, že podmínky podle zákona o prominutí pojistného splnil. Započtením zjištěných nedoplateků a přeplatku OSSZ vyčíslila žalobci celkový nedoplatek na pojistném ve výši 658 653 Kč a penále ve výši 153 713 Kč. Žalobce podal proti prvostupňovému rozhodnutí odvolání, o kterém žalovaná rozhodla napadeným rozhodnutím. Žalovaná v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla mimo jiné, že pojem „zaměstnavatel“ je nutné vykládat optikou § 3 písm. a) zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, v platném znění (dále jen „zákon o nemocenském pojištění“), podle kterého se zaměstnavatelem rozumí právnická nebo fyzická osoba, která zaměstnává alespoň jednoho zaměstnance, jakož i optikou zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, v platném znění (dále jen „zákon o sociálním pojištění“), který v § 3 odst. 1 písm. a) obsahuje shodnou právní úpravu. Žalovaná v napadeném rozhodnutí též odkázala na podmínky přiznání prominutí podle § 2 odst. 1 zákona o prominutí pojistného a uvedla, že jelikož žalobce neměl v březnu 2020 žádné zaměstnance v pracovním poměru, nelze srovnání s březnem 2020 vůbec provést podle písm. b) předmětného ustanovení, stejně tak v případě úhrnu vyměřovacích základů podle písm. c). Žalovaná se v rozhodnutí odkázala také na důvodovou zprávu, ze které podle ní vyplývá, že smyslem zákona o prominutí pojistného je umožnit zaměstnavatelům zachování zaměstnanosti svých zaměstnanců. Jednou z nosných myšlenek uvedeného zákona by pak mělo být udržení co nejvyšší zaměstnanosti, která bude nápomocna

k obnovení ekonomického růstu.

8. Podle § 2 odst. 1 písm. b) zákona o prominutí pojistného, nárok na prominutí pojistného za kalendářní měsíc má zaměstnavatel, jestliže počet jeho zaměstnanců v pracovním poměru, kteří jsou účastni nemocenského pojištění, činí v posledním dni kalendářního měsíce aspoň 90 % počtu těchto zaměstnanců v posledním dni března 2020.
9. Podle § 2 odst. 1 písm. c) zákona o prominutí pojistného, nárok na prominutí pojistného za kalendářní měsíc má zaměstnavatel, jestliže úhrn vyměřovacích základů zaměstnanců v pracovním poměru za kalendářní měsíc činí aspoň 90 % úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců v pracovním poměru za březen 2020.
10. Stežejní právní otázkou v posuzované věci bylo, zda se prominutí pojistného vztahovalo i na žalobce, ačkoli neměl v měsíci březnu 2020 žádné zaměstnance.
11. S ohledem na závěry kasačního rozsudku o této právní otázce, jimiž je krajský soud vázán (§ 110 odst. 4 s. ř. s.), odkazuje krajský soud v dalším textu odůvodnění tohoto rozsudku v podrobnostech na jednotlivé body rozsudku kasačního.
12. NSS ve svých úvahách vyšel ze skutečnosti, že zákon o prominutí pojistného označuje osobu, která měla při splnění podmínek nárok na prominutí pojistného, jako zaměstnavatele. Protože zákon samotný zaměstnavatele nedefinuje, je dle NSS třeba vyjít ze zákona o sociálním pojištění, podle kterého se za zaměstnavatele považuje právnická nebo fyzická osoba, která zaměstnává alespoň jednoho zaměstnance (§ 3 odst. 1 písm. a) tohoto zákona).
13. Podle NSS již ze samotného znění § 2 odst. 1 písm. b) a c) zákona o prominutí pojistného ve spojení s vymezením zaměstnavatele jako osoby, která zaměstnává alespoň jednoho zaměstnance, NSS dospěl k opačnému závěru, že jestliže zákon požadoval, aby osoby uplatňující prominutí pojistného měly v měsíci, za který prominutí pojistného uplatňují, alespoň 90% počtu zaměstnanců oproti počtu těchto zaměstnanců v posledním dni měsíce března 2020 [písm. b) zákona], resp. alespoň 90% úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců oproti měsíci březnu 2020 [písm. c) zákona], dával tím zákon zřetelně najevo, že osoba uplatňující prominutí pojistného musela být zaměstnavatelem (tedy musela mít alespoň jednoho zaměstnance) již v měsíci březnu 2020. Tomu z jazykového hlediska nasvědčuje také použití slovního spojení „těchto zaměstnanců“ v § 2 odst. 1 písm. b) zákona, které svědčí o tom, že zákon spojuje prominutí platby pojistného od dubna 2020 se zachováním určitého počtu zaměstnanců, který zde byl již v březnu 2020 (viz bod 16 kasačního rozsudku).
14. K tomu NSS dodal, že pokud by zákonodárce zamýšlel, aby nárok na prominutí pojistného vznikl i osobě, která v březnu 2020 neměla žádné zaměstnance, ztratily by obě nyní sporné podmínky na významu, neboť by je taková osoba vždy splnila. Není totiž sporné, že osoba uplatňující prominutí pojistného musela být zaměstnavatelem v měsících, za které prominutí uplatnila, tedy v měsících červen až srpen 2020 – v těchto měsících tedy taková osoba musela zaměstnávat alespoň jednoho zaměstnance. Pokud by se však stav v měsících červen až srpen 2020 porovnával s měsícem březnem 2020, ve kterém tato osoba žádné zaměstnance neměla a výchozí hodnota tedy byla nula, ztratilo by porovnání s měsícem březnem 2020 smysl, neboť osoba s jediným zaměstnancem (a jakýmkoli vyšším počtem zaměstnanců) v měsících červen až srpen 2020 by podmínku zachování alespoň 90 % oproti stavu v březnu 2020 vždy splnila.
15. Dle NSS dále z důvodové zprávy k zákonu o prominutí pojistného – konkrétně k § 2 odst.

1 písm. b) a c) jednoznačně vyplývá, že smysl a účel zákona spočíval v jednorázovém prominutí placení pojistného zaměstnavatelům, kteří skutečně byli zaměstnavateli (tedy měli nějaké zaměstnance) již před vypuknutím koronavirové epidemie a které měl zákon motivovat ke snaze o zachování pracovních míst. Epidemie v České republice vypukla právě v březnu 2020. Proto zákonodárce záměrně zvolil jako referenční měsíc březen 2020 jako poslední „běžný“ měsíc před utlumením hospodářského života celé země. I výklad smyslem a účelem zákona tedy podporuje nyní přijatý závěr, že zákon umožňoval prominutí pojistného pouze osobám, které byly zaměstnavateli již v březnu 2020. K tomu NSS opět odkázal na vazbu pojmu „zaměstnavatel“ v zákoně na definici dle zákona o sociálním pojištění (viz také znění důvodové zprávy citované v bodě 20 kasačního rozsudku).

16. NSS k nyní spornému zákonu již dříve uvedl, že prominutí platby pojistného představuje beneficium ze strany státu. Každá takováto „úleva“ je však vázána na splnění konkrétních, předem daných zákonných podmínek. Bez kumulativního splnění všech z nich nárok nevznikne (již výše cit. 1 Ads 60/2023). Podporu podle zákona o prominutí pojistného nelze považovat za neomezenou či nepodmíněnou (rozsudek NSS ze dne 24. 1. 2023, čj. 2 Ads 116/2022-30, bod 21). Podmínka „byť jen jediného zaměstnance“ v měsíci březnu 2020, která krajskému soudu nepřišla podstatná, je pro nynější věc naopak klíčová. Právě tato podmínka totiž vzhledem ke smyslu a účelu zákona spočívajícímu v pomoci „předcovidovým“ zaměstnavatelům zakládala nárok na prominutí pojistného a představovala dělicí kritérium pro to, komu nárok na prominutí pojistného vznikl, a komu nikoli (bod 23 kasačního rozsudku).
17. Ze všech shora uvedených důvodů tedy musela být osoba, která uplatňovala prominutí pojistného, zaměstnavatelem již v měsíci březnu 2020. Žalobce zaměstnavatelem v měsíci březnu 2020 nebyl, a proto správní orgán I. stupně postupoval v souladu se zákonem, když žalobci doměřil dlužné pojistné, neboť mu pro nesplnění podmínek § 2 odst. 1 písm. b) a c) zákona o prominutí pojistného nárok na prominutí pojistného nevznikl.
18. Krajský soud tudíž ve shodě s vysloveným názorem NSS neshledal žalobu důvodnou, a proto ji v souladu s ust. § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl. Ve věci bylo rozhodnuto bez jednání v souladu s ust. § 51 odst. 1 s. ř. s.
19. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle ust. § 60 odst. 1 s. ř. s, když procesně úspěšné žalované nevznikly v řízení žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku nejsou přípustné opravné prostředky. To neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu nebo uplatňuje-li stěžovatel stížní body, které napadají závěry o otázkách, k nimž se Nejvyšší správní soud v předcházejícím zrušovacím rozsudku dosud nevyjadřoval – v tom případě je možno podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů po doručení rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Ostrava 26. září 2024

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje P. S.

